

ВИСНОВОК

творчого керівника,
Заслуженого артиста України,
доцента кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення
Київського національного університету театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

ВІТРА ВАСИЛЯ ПЕТРОВИЧА

та наукового консультанта, докторки філософських наук,
професорки кафедри театрознавства
Київського національного університету театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

АНГЕЛОВОЇ АНГЕЛІНИ ОЛЕГІВНИ

про творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
здобувача освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва кафедри режисури
та драматургії кіно і телебачення
Київського національного університету театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Омелянчука Владислава Олександровича

РЕЖИСЕРСЬКИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТВОРЕННЯ КАТАРСИСУ В ІГРОВОМУ КІНО

Актуальність теми творчого мистецького проєкту та обґрунтованість його положень. Творчий мистецький проєкт В. О. Омелянчука «Режисерський інструментарій творення катарсису в ігровому кіно» відкриває нові аспекти теоретичного й практичного осмислення режисури. Поглиблене дослідження цієї теми, відображене у творчому мистецькому проєкті та його науковому обґрунтуванні, пов'язано з актуальністю вивчення феномену катарсису як керованого психофізіологічного процесу, що реалізується через системну взаємодію аудіовізуальних компонентів в умовах сучасного медіапростору.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків наукового обґрунтування забезпечена коректним застосуванням комплексної міждисциплінарної методології, що інтегрує феноменологічний, структурно-функціональний, компаративний, герменевтичний та психоаналітичний методи.

Здобувач демонструє вміння працювати з широким колом теоретичних джерел, створювати науково-академічний та науково-популярний дискурс.

Перший розділ роботи присвячено теоретико-методологічним і історичним засадам дослідження. Автор висвітлює генезис поняття катарсису — від античних практик і класичної естетичної категорії до механізму психофізіологічного впливу в сучасній екранній культурі. Особлива увага приділяється розробці категоріально-поняттєвого апарату, формуванню концепту «режисерської матриці впливу» та аналізу таких категорій, як «втілене сприйняття», «тілесний резонанс» та «ефект присутності».

У другому розділі автор досліджує режисерський інструментарій та принципи формування «матриці впливу» в ігровому кіно. Детально розглядаються драматургічні моделі та жанрово-форматні стратегії реалізації катарсису, психофізичні засоби акторської виразності, візуально-пластичний та аудіальний інструментарій, а також монтажний синтаксис. Здобувач обґрунтовує закономірності мультисенсорного впливу на глядача та демонструє здатність аналізувати режисерський інструментарій моделювання катарсичної ситуації на широкому колі прикладів зі світового й українського кінематографа.

Третій розділ присвячено специфіці реалізації катарсичного потенціалу в ігровому кіно. Автор розкриває принципи переходу від окремих інструментів до цілісного образу «режисерської матриці», аналізує специфіку катарсису в українському кінематографі — від поетичного кіно до «травматичного реалізму» доби Незалежності та воєнного часу. Також представлено аналіз структури творчого мистецького проєкту «Момент катарсису», що наочно репрезентує теоретичну модель засобами кінематографічної відеолекції.

Ці аспекти режисерської практики і теорії залишаються мало систематизованими у вітчизняному кінознавстві, тож їх комплексний розгляд у даному проєкті є вагомим аспектом **наукової новизни**.

Теоретичне підґрунтя творчого мистецького проєкту В. О. Омелянчука складається з широкого кола праць зарубіжних теоретиків і практиків кіно (А. Базен, Р. Арнхейм, Д. Бордвел, К. Томпсон, Н. Керрол, Ж. Дельоз, В. Галлезе, М. Герра, В. Собчак, Л. Маркс та інші), дослідників з теорії драматургії та сценарної майстерності (Р. Маккі, С. Філд, Б. Снайдер, Л. Егрі та ін.), філософів та естетиків (Арістотель, Г. В. Ф. Гегель, А. Бергсон, Г. Р. Яусс, Г.-Г. Гадамер та ін.), а також вітчизняних науковців (І. Зубавіна, Л. Брюховецька, С. Тримбач, Л. Курбас та ін.).

У цьому контексті власне дослідження автора характеризується зваженістю, репрезентативністю та широким міждисциплінарним поглядом на обрану проблематику.

Основна складова творчого проєкту — відеолекція «Момент катарсису» — є переконливим прикладом науково-популярного кіно в сфері кіноосвіти. Змістовна складова забезпечена широким колом залучених кіноматеріалів, оригінальними монтажними рішеннями, ємним авторським текстом і послідовним структурним розгортанням від емоційного налаштування до синтезу «матриці впливу». Складна наукова проблематика щодо природи катарсису викладена цікаво, динамічно й доступно як для кінофахівців і для студентів кінематографічних спеціальностей, так і для всіх поціновувачів кіномистецтва. Особливо варто наголосити: в сучасному кіноосвітньому просторі майже не зустрічаються роботи, що систематизували б механізми психофізіологічного впливу режисерського інструментарію у форматі відеолекції. Тож відеолекція В. О. Омелянчука є суттєвою **складовою мистецької новизни** поданого проєкту.

Апробація положень наукової складової відображена у текстах статей, опублікованих у вітчизняних фахових виданнях (3 статті):

1. Омелянчук В. О. Катарсис через звук: музика, звукові ефекти та тиша як інструменти емоційного впливу в кінематографі. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*: збірник наукових праць. 2024. Вип. 35. С. 226–233.

2. Омелянчук В. О. Інтерактивність у кіномистецтві: сучасний стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*: збірник наукових праць. 2025. Вип. 36. С. 182–189.

3. Омелянчук В. О. Тілесність кіноактора як чинник катарсичного ефекту: феноменологічний підхід. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*: збірник наукових праць. 2025. Вип. 37. С. 281–288.

Матеріали наукового обґрунтування проєкту було апробовано на п'яти всеукраїнських та міжнародних конференціях:

1. Омелянчук В. О. Штучний інтелект та його потенційний вплив на українське аудіовізуальне мистецтво // Міжнародна науково-творча конференція

«Культурні орієнтації українського суспільства у сфері аудіовізуального мистецтва: сучасні виклики та проблеми», м. Київ, 20 березня 2024 р. Київ: КНУТКТ ім. І. К. Карпенка-Карого, 2024. С. 19–22.

2. Омелянчук В. О. Кінематограф як інструмент політичної пропаганди // Міжнародна науково-практична конференція «Митець. Мистецтво. Споживач. Зміна диспозицій», м. Київ, 26 червня 2024 р. С. 175–179.

3. Омелянчук В. О. Репрезентації жіночих образів у сучасному українському кінематографі // Круглий стіл «Актуальні проблеми розвитку культури і мистецтва у динаміці сьогодення», м. Київ, 22 жовтня 2024 р. Київ: КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого, 2024.

4. Омелянчук В. О. Національна ідентичність та культурна дипломатія: стратегія інтеграції української спадщини в євроатлантичний простір // IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва», м. Київ, 24 жовтня 2024 р. С. 189–191.

5. Омелянчук В. О. Методи дослідження тілесності актора в кіно: перформативний і комунікативний аспекти // VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Мистецтво в контексті сучасних глобальних трансформацій», м. Київ, 13 листопада 2025 р. С. 262–266.

Апробація творчого мистецького проєкту відбулася в рамках наступних заходів:

1. Омелянчук В. О. Режисерський інструментарій творення катарсису в екранних видовищах. Майстер-клас для студентів 4 курсу кафедри режисури телебачення (Київ, 10 квітня 2025 року). Київ: КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого, 2025.

2. Омелянчук В. О. Творчий мистецький проєкт «Момент катарсису». Публічний показ мистецької складової творчого мистецького проєкту (Київ, 11 березня 2026 року). Київ: кафедра режисури та драматургії кіно і телебачення, інститут екранних мистецтв КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого, 2026.

Показ та обговорення творчої мистецької складової проєкту «Режисерський інструментарій творення катарсису в ігровому кіно» відбулися на засіданні кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого 11 березня 2026 року. Зроблено висновок, що за всіма параметрами відеолекція відповідає вимогам

Стандарту вищої освіти та освітньо-творчої програми підготовки доктора мистецтва 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Також важливо, що протягом трьох років навчання здобувач виконав програму наукової та творчої складової у повному обсязі, у встановлені в індивідуальному плані терміни, про що свідчать звіти, подані до розгляду кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення.

Підсумовуючи зазначене вище, зауважимо, що загалом творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування виконані на високому творчому та науково-методичному рівні, відповідають усім нормативним вимогам. Таким чином, здобувач **Омелянчук Владислав Олександрович** заслуговує на присвоєння ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Творчий керівник
Заслужений артист України,
доцент кафедри
режисури та драматургії кіно і телебачення
КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого

 Вітер В. П.

Науковий консультант
докторка філософських наук, професорка,
професорка кафедри театрознавства
КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого

 Ангелова А. О.

